

مجالسِ اِحیاءِ امرِ اهلِ بیتِ علیهم السلام

امام هشتم شیعیان ، علی بن موسی الرضا علیه السلام در ضمن حدیثی می فرماید :

« هر کس در مجلسی بنشیند که در آن ، امر ما احیاء می شود ،

دلش در روزی که دلها می میرند ، نمی میرد »

امام علی بن موسی الرضا علیه آلاف التحية والسلام

« مَنْ جَلَسَ مَجْلِسًا يُحْيِي فِيهِ أَمْرَنَا لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ » ۱

ترجمه و شرح حدیثی روایت فوق :

۱ مرگ قلب ها (لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ) یعنی مرگ انسانیت

خاستگاه انسانیت انسان ، و میقاتی که انسان از مرز های حیوانیت خارج می شود ، و پا به مرز انسانیت می گذارد ، قلب است . قلب اگر مُرد ، و از کار افتاد ، انسانیت انسان مُرده و از کار افتاده

است . ۲

« . . . لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا . . . أَوْلَيْكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ . . . » اعراف / ۱۷۹

« آنان قلب هایی دارند که با آن حقایق را درک نمی کنند . . . اینگونه آدمها مانند چهارپایانند ،

بلکه گمراه تر . . . »

توضیح : عوامل « قساوت قلب » و سخت شدن دل بسیار است . عواملی که در نهایت باعث می شوند قلب از کار بیفتد و بمیرد .

در حدیثی امام صادق علیه السلام می فرماید : « هیچ چیز بیشتر از گناه دل ها را تباه نمی کند » ما مِنْ شَيْءٍ أَفْسَدَ لِلْقُلُوبِ مِنَ الْخَطِيئَةِ » . قلب آدمی به گناه می گراید ، و گناه همواره با قلب دست و

پنجه نرم می کند تا بر دل چیره می گردد (و انسان مرتکب گناه می شود) ، و اینگونه است که دل زیر و رو می شود (و فاسد و سنگواره و حیوانی می گردد) « ۳

! البته باید توجه داشت که منظور از کلمه یوم در جمله « قلبش در روزی که دلها می میرند ، نمیرد » ممکن است اشاره به مرگ قلب در عالم دنیا باشد یا عالم آخرت و یا هر دو .

۲ چگونگی احیاء امر اهل بیت علیهم السلام (یُحیی فیهِ امرنا)

شیخ صدوق قمی رحمه الله علیه از عبدالسلام صالح هروی روایت کرده است که

حضرت رضا علیه السلام فرمود :

« خداوند رحمت نماید بنده ای را که امر ما را زنده نماید . » (راوی می گوید) به ایشان عرضه داشتم که او چگونه امر شما را احیا می کند ؟

فرمودند : « علوم و معارف ما را می آموزد و به دیگران تعلیم می دهد . پس به درستی که اگر مردم از زیبایی ها و محاسن کلام ما با خبر بشوند ، حتماً پیرو و دوستدار ما خواهند شد » ۴

امام علی بن موسی الرضا علیه آلاف التحية والسلام

« رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمْرَنَا ، فَقُلْتُ لَهُ : « فَكَيْفَ يُحْيِي أَمْرَكُمْ ؟ »

قال : « يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَيُعَلِّمُهَا النَّاسَ ، فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا »

توضیح : با توجه به احادیث شماره ۱ و ۲ ، معنای حدیث به خوبی روشن می شود . امام رضا علیه السلام شیعیان را به برپایی محافلی دعوت می کند که در آن ، علوم اهل بیت علیهم السلام را بیاموزند و به دیگران تعلیم دهند . و آن را مایه نجات قلب انسان از مرگ و خموشی می داند .

البته باید توجه داشت که در زبان ائمه شیعه علیهم السلام ، هم یادگیری علوم شرایطی دارد و هم تبلیغ علوم اهل بیت علیهم السلام .

۳ چگونگی یادگیری علوم اهل بیت علیهم السلام (يَتَعَلَّمُ عَلُومَنَا)

امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام

« پست ترین علم آن است که بر زبان بماند (و به کار بسته نشود) ، و برترین علم آنکه در اندامها و

ارکان بدن آشکار شود (و به عمل درآید) . » ۵

الامام أمير المؤمنين علي عليه السلام

« اوضع العلم ما وقف على اللسان ، و ارفعه ما ظهر في الجوارح و الاركان »

۴ چگونگی آموزش و تعلیم علوم اهل بیت علیهم السلام به دیگران (يُعَلِّمُهَا النَّاسَ)

۱ امام صادق علیه السلام

« مردمان را تبلیغ کنید، اما نه با گفتار بلکه با کردار، تا ببینند که شما خود اهل پرهیزپیشگی و کوشش و نماز و

عبادت و کار نیکید . تبلیغ واقعی این است.»

الامام الصادق عليه السلام

«كونوا دعاة للناس بغير ألسنتكم، ليروا منكم الورع و الاجتهاد، و الصلاة و الخير، فإن ذلك داعية»

۲ امام صادق «ع»:

« عالم که به علم خود کار نکند، پند او چنان از روی قلبها می لغزد و فرو می افتد که دانه باران از تخته سنگ

هموار صاف. » ۷

الامام الصادق «ع»: إن العالم اذا لم يعمل بعلمه، زلت موعظته عن القلوب، كما يزل المطر عن الصفا.

منابع :

١ عيون أخبار الرضا عليه السلام ، ج ١ ، ص ٢٩٣

٢ الحيات ، ج ٧ ، ص ٢٥٠

٣ الحيات ، ج ٧ ، ص ٢٧٥

٤ معاني الاخبار ، ج ١ ، ص ١٧٤

٥ الحياة ، ترجمه احمد آرام ، ج ١ ، ص ٢٠١

٦ الحياة ، ترجمه احمد آرام ، ج ١ ، ص ٢١٠ و «وسائل» ج ١١ ، ص ١٩٤

٧ همان و منية المرید ، ٤٨

« و ما توفيقى إلا بالله »

محمد جواد انصاری

خرداد ١٣٩٥

www.mosafer8325.blog.ir